

3. Het overgangsrecht (1 januari t/m 31 december 2024)

Léon Evers, Jan Otten, Henk Vat, Maurice Gordijn & Alain Baptiste

Tot een jaar **ná** de datum van inwerkingtreding van de wet, kunnen kinderen die op of na 1 januari 2016 en vóór 1 januari 2024 zijn geboren van dezelfde ouders de geslachtsnaam van beide ouders (zonder verbindingsstreepje) krijgen in een door hen te bepalen volgorde door middel van een akte van naamskeuze. Deze akte kan bij iedere ambtenaar van de burgerlijke stand worden opgemaakt. Er moet zijn voldaan aan een aantal voorwaarden:

- De ouders moeten samen de akte van naamskeuze ondertekenen.
- Het gaat om een combinatie van de beide geslachtsnamen in een vrij te kiezen volgorde. Dit betekent dus géén keuzemogelijkheid voor de geslachtsnaam van de andere ouder.
- Het oudste kind dat tot beide ouders in familierechtelijke betrekking staat, is geboren op of ná 1 januari 2016 en vóór 1 januari 2024.
- Op naam van het oudste kind wordt de akte van naamskeuze opgemaakt.
- De verklaring betreft alle kinderen van dezelfde ouders.
- De keuzemogelijkheid is er ook voor het ná 1 januari 2016 geboren en overleden kind of het levenloos geboren kind. De naamskeuze geldt alleen voor dit kind.
- De ambtenaar van de burgerlijke stand moet leges heffen. Het legesbedrag wordt lager voor ieder volgend kind.
- Voor het opmaken van de akte van naamskeuze en het toevoegen van de Latere Vermelding worden € 75,- leges geheven. Voor ieder volgend kind, voor het toevoegen van de Latere Vermelding, wordt € 50,- in rekening gebracht, ook als de Latere Vermelding in een andere gemeente moet worden verwerkt.

Voorbeeld

Jan Willem Biesheuvel en Catharina Schaepkens hebben hun partnerschap geregistreerd en hun kind wordt geboren op 30 december 2023. Het betreft hun eerste kind in deze relatie.

De aangifte vindt plaats op 2 januari 2024. Kunnen zij bij de geboorteaangifte een naamskeuze doen voor de gecombineerde geslachtsnaam?

Dit is niet mogelijk, eerst moet de geboorteakte worden opgemaakt naar het geldende recht van vóór 1 januari 2024. Het kind is immers geboren op het moment dat er nog geen keuzemogelijkheid voor de gecombineerde geslachtsnaam is. Het kind krijgt of de naam Biesheuvel of, indien er een naamskeuze is gedaan, de naam Schaepkens. Zij kunnen wel gedurende het hele jaar 2024 een akte van naamskeuze laten opmaken voor de gecombineerde geslachtsnaam in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje. Ze kunnen kiezen voor:

- Biesheuvel Schaepkens of
- Schaepkens Biesheuvel

De leges voor het opmaken van deze akte zijn € 75,-.

Voorbeeld

Gerard van der Velde en Beatrix Goossens zijn met elkaar gehuwd en hebben drie kinderen waarvan de oudste is geboren ná 31 december 2015. De kinderen hebben de naam van der Velde. Zij willen een naamskeuze doen voor deze drie kinderen. Er kan worden gekozen voor:

- Goossens van der Velde of
- van der Velde Goossens.

Er kan niet worden gekozen voor de geslachtsnaam Goossens. Er wordt een akte van naamskeuze opgemaakt voor het oudste kind, de andere twee kinderen hebben dan vervolgens dezelfde gekozen gecombineerde geslachtsnaam.

De leges voor het opmaken van de akte van naamskeuze zijn € 75,- + 2 maal € 50,- = € 175,-. Dat is voor de drie kinderen, ook wanneer zij niet zijn geboren in de gemeente waar de akte van naamskeuze wordt opgemaakt.

Voorbeeld

Janvier Garcia Avello heeft de Nederlandse en de Spaanse nationaliteit. Hij is gehuwd met de Nederlandse Cornelia Koops en ze hebben in 2021 een dochter Inez gekregen. Inez kreeg, conform het in 2021 geldende naamrecht, de dubbele geslachtsnaam van haar vader: Garcia Avello. Naar Spaans recht kreeg Inez de geslachtsnaam Garcia Koops. Janvier toont aan dat zijn eigen geslachtsnaam is samengesteld uit de geslachtsnamen van zijn vader en moeder. Zijn vader heet namelijk Garcia Mendes en zijn moeder Evita Avello Perez.

Ook de geslachtsnaam Inez valt onder het overgangsrecht. In 2024 kunnen de ouders door middel van een akte van naamskeuze kiezen voor een andere dubbele geslachtsnaam voor Inez, bestaande uit een deel van de geslachtsnaam van de vader en de geslachtsnaam van moeder in een vrij te kiezen volgorde.

- Garcia Koops
- Koops Garcia
- Avello Koops
- Koops Avello

Ook is er mogelijkheid dat de dubbele geslachtsnaam van de vader wordt gecombineerd met de geslachtsnaam van de moeder in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje. De dubbele geslachtsnaam van de vader, Garcia Avello, wordt dan gezien als één geslachtsnaam waarvan de volgorde niet kan veranderen. Er kan worden gekozen voor:

- Garcia Avello Koops
- Koops Garcia Avello

De leges voor het opmaken van deze akte zijn € 75,-.

Artikel 1:253sa BW

Is het kind geboren na 1 januari 2016 en vóór 1 januari 2024 binnen een huwelijk of geregistreerd partnerschap en heeft de echtgenote of geregistreerde partner (niet ouder) van rechtswege het gezag? In dat geval kan ook een naamskeuze worden gedaan voor een combinatie van de geslachtsnaam van de ouder uit wie het kind is geboren en haar echtgenote of geregistreerde partner (niet ouder) in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje. Daarvan is sprake wanneer twee vrouwen met elkaar zijn gehuwd of hun partnerschap hebben geregistreerd en het kind is niet erkend.

Het is daarbij niet mogelijk een (enkelvoudige) naamskeuze te doen voor de geslachtsnaam van degene wiens geslachtsnaam het kind niet heeft.

Voorbeeld

Alexandra Nieveldt en Flora Buisman zijn geregistreerd partner en Flora heeft in 2023 een kind gekregen. Het kind is niet erkend en bij de geboorteaangifte is geen naamskeuze gedaan. Beide vrouwen hebben het gezag. In 2024 hebben zij de mogelijkheid een akte van naamskeuze op te maken. De keuzemogelijkheden zijn:

- Nieveldt Buisman;
- Buisman Nieveldt.

Het is niet mogelijk te kiezen voor de naam Nieveldt.

De akte van naamskeuze moet door beide vrouwen worden ondertekend en kost € 75,-.

Naamskeuze voor kinderen geboren ná 31 december 2015 en die vóór 1 januari 2024 zijn geadopteerd door twee ouders.

Voor kinderen die zijn geboren ná 31 december 2015 en vóór 1 januari 2024 zijn geadopteerd door twee ouders, zijn de naamskeuzemogelijkheden:

- de oorspronkelijke geslachtsnaam;
- de geslachtsnaam van beide adoptiefouders in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje;
- de geslachtsnaam van één van de adoptiefouders, in combinatie met de oorspronkelijke geslachtsnaam in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje.

Voorbeeld

Jan Cornelissen en Bernadette Vergoossen hebben een kind geadopteerd dat ná 1 januari 2016 is geboren in Colombia. Het kreeg bij de buitenlandse adoptie in 2018 de naam Cornelissen Vergoossen. De oorspronkelijke Colombiaanse geslachtsnaam van het kind was Rivera Cardona. De ouders hebben het kind de dubbele geslachtsnaam laten behouden en geen gebruik gemaakt van de keuzemogelijkheid van artikel 10:25 lid 1 onder c BW. Er kan gekozen worden voor:

- Rivera Cardona
- Vergoossen Rivera Cardona
- Rivera Cardona Vergoossen
- Cornelissen Rivera Cardona
- Rivera Cardona Cornelissen
- Cornelissen Vergoossen Rivera Cardona
- Rivera Cardona Cornelissen Vergoossen

Net als in het eerdergenoemde voorbeeld (Garcia Avello) wordt ook hier de naam Rivera Cardona als één naam gezien. Omdat het hier eveneens een samengestelde naam betreft (deel naam vader en deel naam moeder) mag de naam worden opgesplitst. Er ontstaan zo nog veel meer keuzemogelijkheden. De volgorde van de dubbele naam kan niet worden gewijzigd.

De leges voor het opmaken van deze akte zijn € 75,-.

Naamskeuze voor kinderen geboren ná 31 december 2015 en die vóór 1 januari 2024 zijn geadopteerd door één ouder (zgn. stiefouderadoptie)

Voor kinderen die zijn geboren ná 31 december 2015 en die vóór 1 januari 2024 zijn geadopteerd door de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van de ouder, zijn de keuzemogelijkheden:

- De oorspronkelijke geslachtsnaam.
- De oorspronkelijke geslachtsnaam van het kind in combinatie met de geslachtsnaam van de ouder in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje.
- De oorspronkelijke geslachtsnaam van het kind in combinatie met de geslachtsnaam van de adoptiefouder in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje.
- De geslachtsnaam van de adoptiefouder in combinatie met de geslachtsnaam van de andere ouder in een vrij te kiezen volgorde zonder verbindingsstreepje.

In deze gevallen hoeft dus niet voor alle kinderen één van de geslachtsnamen uit de combinatie dezelfde te zijn, zoals dat wel het geval is in artikel 1:5 lid 8 BW nieuw.

Voorbeeld 1

Karel Boersma is in 2017 gehuwd met Dorien Verstraten. Zij hebben in 2021 samen een kind gekregen dat de geslachtsnaam Boersma draagt. Dorien heeft uit een eerder huwelijk een kind

geboren op 5 maart 2016 dat de geslachtsnaam Moberts draagt. Dit kind is in 2022 door Karel geadopteerd en heeft toen de geslachtsnaam Boersma gekregen. De keuzemogelijkheden voor het geadopteerde kind zijn:

- Moberts;
- Moberts Verstraten;
- Verstraten Moberts;
- Moberts Boersma;
- Boersma Moberts;
- Boersma Verstraten;
- Verstraten Boersma.

De leges voor het opmaken van deze akte zijn € 75,-.

Voorbeeld 2

Maarten Paulussen en Alida van Melick zijn gehuwd en hebben een dochter die is geboren in 2016. Daarna hebben ze twee kinderen geadopteerd, een in 2019 dat de naam Schoenmakers droeg en een in 2021 met de naam Berx. De beide kinderen zijn geboren ná 1 januari 2016. Bij de adoptie kregen deze twee kinderen de naam Paulussen. De keuzemogelijkheden zijn:

Voor hun eerste kind:

- Paulussen van Melick
- van Melick Paulussen

Voor het kind geadopteerd in 2019:

- Schoenmakers
- Paulussen van Melick
- van Melick Paulussen
- Schoenmakers van Melick
- van Melick Schoenmakers
- Schoenmakers Paulussen
- Paulussen Schoenmakers

Voor het kind geadopteerd in 2021:

- Berx;
- Paulussen van Melick
- van Melick Paulussen
- Berx van Melick
- van Melick Berx
- Paulussen Berx
- Berx Paulussen

Aangezien in het overgangsrecht geen bepaling is opgenomen dat alle kinderen met een combinatie van geslachtsnamen tenminste een dezelfde geslachtsnaam van een van de adoptanten moet hebben in een vrij te bepalen volgorde, kan in bovenstaande casus voor elk kind een eigen keuze worden gedaan zonder rekening te houden met de geslachtsnaam van de andere kinderen.

De leges voor het opmaken van 3 akten zijn € 225,- (3 x € 75,-).

Opmerkelijk: voor de naamskeuze in geval van adoptie zoals hierboven beschreven, wordt in de wet gesproken over een gezamenlijke verklaring, en NIET over het opmaken van een akte van naamskeuze als gevolg daarvan. Dit blijkt een omissie in de overgangsregeling te zijn. Het standpunt

van het ministerie van Justitie en Veiligheid is dat uit het systeem van de wet volgt dat het derde lid ook geldt voor een verklaring in de zin van het tweede lid van Artikel IIIB. Er moet dus wel een akte van naamskeuze worden opgemaakt. Dat blijkt evenwel niet (expliciet) uit de wet. Zie hiervoor aktemodel III-10 (nog niet gepubliceerd).

Erkenning ongeboren vrucht

Indien een kind in 2023 als ongeboren vrucht is erkend en wordt geboren op of ná 1 januari 2024 geldt een overgangsrecht waarbij de ouders in de gelegenheid worden gesteld opnieuw een naamskeuze te doen voor een gecombineerde geslachtsnaam in een vrij te bepalen volgorde zonder verbindingsstreepje. Het betreft hier het eerste kind van deze ouders.

Deze herziene naamskeuze kan worden gedaan ter gelegenheid van de aangifte van geboorte. Hiervoor worden géén leges geheven.

Dit betekent dat beide ouders bij de geboorteaangifte aanwezig moeten zijn en de geboorteakte mee moeten ondertekenen. *Zie modellen IV -8b, I -30 en I -30 LV*

Vooruitlopen op naamskeuze gecombineerde geslachtsnaam

Deze keuzemogelijkheid is er alleen voor het eerste kind in dezelfde relatie!

Niet iedere moeder zal in staat zijn bij de geboorteaangifte, waarbij naamskeuze voor een gecombineerde geslachtsnaam moet worden gedaan, aanwezig te zijn.

In overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid is besloten dat vanaf nu in de akte erkenning ongeboren vrucht ook de naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam kan worden gedaan. Deze akte, die alleen in 2023 kan worden opgemaakt, is uitsluitend van toepassing op het eerste kind van deze ouders.

In de erkenningsakte wordt vermeld:

- 1. de naam die het kind zal krijgen wordt het toch nog in 2023 geboren; én
- 2. de gekozen gecombineerde geslachtsnaam als het kind in 2024 wordt geboren.

Voor het opmaken van deze akte in 2023 zijn geen leges verschuldigd. *Zie modellen IV -8d, IV -8d GA en IV -8d LV*

LET OP: het is niet verplicht nu al een naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam te doen. Indien de ouders bij geboorte in 2024 alsnog kiezen voor een gecombineerde geslachtsnaam, kan bij het opmaken van de geboorteakte een naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam worden gedaan.

Wordt het kind toch in 2023 geboren, dan moet er in 2024 alsnog een akte van naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam voor dit kind worden opgemaakt. De genoemde modelakte is immers alleen bedoeld voor kinderen die worden geboren op of na 1 januari 2024.

Voor deze in 2024 op te maken akte van naamskeuze worden € 75,- euro aan leges geheven.

In het verlengde hiervan is met het ministerie van Justitie en Veiligheid ook afgesproken dat nu al een akte van naamskeuze kan worden opgemaakt voor kinderen die in 2024 worden geboren binnen een huwelijk of een geregistreerd partnerschap. Hier kan zich immers ook de situatie voordoen dat de moeder uit wie het kind wordt geboren en die bij de naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam in persoon aanwezig moet zijn, niet in staat is bij de geboorteaangifte met naamskeuze aanwezig te zijn. Ook hier betreft het een naamskeuze uitsluitend voor het **eerste** kind binnen het huwelijk of geregistreerd partnerschap.

Voor het opmaken van deze akte in 2023 zijn geen leges verschuldigd. Zie modellen III -1a, I -31a en I -31aLV

De bovenstaande extra keuzemogelijkheden in 2023 zijn niet opgenomen in de Wet introductie gecombineerde geslachtsnaam (Wet van 24 maart 2023, Stb. 2023, 116) en zijn de uitkomst van overleg tussen de NVVB en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

LET OP de ouders moeten worden geïnformeerd dat de naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam voor hun in 2023 geboren kind niet doorwerkt naar 2024. Zij moeten opnieuw in 2024 een akte van naamskeuze voor de gewenste gecombineerde geslachtsnaam laten opmaken. De kosten van deze akte zijn € 75,-.

[Voorbeeld voor een informatiebrief van ouders van in 2023 geboren kinderen.](#)

Niet gehuwde ouders en ook geen geregistreerd partnerschap

De situatie kan zich voordoen dat er al oudere kinderen zijn in deze relatie, geboren op of ná 1 januari 2016 en er wordt in 2024 een kind geboren.

In een dergelijk geval is het aan te raden de ouders te adviseren zo spoedig mogelijk ná 1 januari 2024 en vóór de geboorte van het kind, dat als ongebooren vrucht is of moet worden erkend, een akte van naamskeuze te laten opmaken voor de gecombineerde geslachtsnaam in een vrij te bepalen volgorde zonder verbindingsstreepje.

Het kind dat nog moet worden geboren, deelt gelijk in de naamskeuze. Het is in dit geval niet mogelijk om in de erkenningsakte een naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam te doen.

Doen de ouders dat niet, of zijn ze niet in de gelegenheid om vóór de geboorte een akte van naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam te laten opmaken, dan kunnen zij gedurende het hele jaar 2024 een akte van naamskeuze laten opmaken. Alle kinderen delen dan in deze naamskeuze óók het in 2024 geboren kind.

Het kan natuurlijk ook zo zijn dat het kind ná de geboorte in 2024 wordt erkend. Ook dan moet er eerst een akte van naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam voor het oudste kind worden opgemaakt. Een naamskeuze voor de gecombineerde geslachtsnaam in de erkenningsakte is niet mogelijk. In de hier geschetste gevallen maken de ouders gebruik van de overgangsregeling.

De leges voor het opmaken van deze akte en het toevoegen van de Latere Vermelding zijn € 75,-. Voor alle andere kinderen geboren binnen dezelfde relatie, inclusief het in 2024 geboren kind, is dan € 50,- per kind verschuldigd.

Gehuwde ouders of met een geregistreerd partnerschap

Hetzelfde is het geval als er een kind in 2024 zal worden geboren en de ouders zijn gehuwd of hebben een geregistreerd partnerschap en hebben één of meerdere kinderen die zijn geboren op of ná 1 januari 2016. Ook hier geldt dat de ouders vanaf 1 januari 2024 een akte van naamskeuze kunnen laten opmaken voor het oudste kind. Alle andere kinderen, inclusief het kind dat in 2024 geboren gaat worden, delen dan in deze naamskeuze.

De leges voor het opmaken van deze akte en het toevoegen de Latere Vermelding zijn € 75,-. Voor alle volgende kinderen wordt dan € 50,- in rekening gebracht, behalve voor het kind dat nog geboren gaat worden. Dit kind krijgt automatisch de gecombineerde geslachtsnaam van zijn oudere broertje(s) of zusje(s).

Doen de ouders dat niet, of zijn ze niet in de gelegenheid om een naamskeuze bij de geboorteaangifte te doen, dan is het mogelijk tot en met 31 december 2024 een akte van naamskeuze op te maken, maar uitsluitend in de hierboven geschetste situatie als er al één of meerdere kinderen zijn die op of ná 1 januari 2016 zijn geboren. De ouders maken dan gebruik van de overgangsregeling. Dit betekent dat er eerst een geboortekte wordt opgemaakt met de geslachtsnaam zoals ook het eerste kind

binnen het huwelijk of geregistreerd partnerschap die heeft. Na het opmaken van de akte van naamskeuze, wordt de nieuw gekozen gecombineerde geslachtsnaam aan alle geboorteakten toegevoegd inclusief het in 2024 geboren kind.

De leges voor het opmaken van deze akte en toevoegen van de Latere Vermelding zijn € 75,-. Voor alle andere kinderen geboren binnen dit huwelijk of geregistreerd partnerschap, inclusief het in 2024 geboren kind, is dan € 50,- per kind verschuldigd.